

Bij de wederkerigheid zal pariteit worden nagestreefd. Elke toelating van een buitenlander zal – zo verklaart de minister verder – als een op zichzelf staand geval worden gezien. De omvang van het aantal toe te laten personen van de betreffende categorieën zal van de (nog niet te beoordelen) omstandigheden afhangen. Voor toelating dienen doorslaggevende redenen aanwezig te zijn waarbij de verschillende belangen tegen elkaar zullen worden afgewogen. Het gaat om individuele personen, niet dus om groepen. Naar het sluiten van reciprociteitsovereenkomsten met andere landen zal van regeringswege niet worden gestreefd. Wel zal de wet, wanneer te zijner tijd de vrije vestiging van beroepsbeoefenaren, door het in werking treden van de betreffende bepalingen van het E.E.G.-verdrag, in de aangesloten landen mogelijk zal worden, daartoe gebruikt kunnen en waarschijnlijk wel moeten worden. Zij zal daartoe dan vermoedelijk moeten worden gewijzigd.

De minister wil de toelating niet in handen stellen van een door de Centrale Raad voor de Volksgezondheid aanbevolen commissie; het is een zaak die behoort tot de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de Minister.

Uit het antwoord op de met betrekking tot de afzonderlijke artikelen gestelde vragen in het voorlopig verslag, zij hier nog vermeld dat toelating van tandartsen (voor zover niet afzonderlijk geregeld) zal geschieden op gelijke voorwaarden als voor artsen en dat de bezitter van een buitenlandse bevoegdheid zich na toelating als „tandarts” mag aankondigen.

Kennisneming van de onderhavige memorie van antwoord zonder dewelke een zekere achterdocht aangaande de bedoeling van wetsontwerp niet misplaatst was, vestigt thans de indruk dat de voorgestelde regeling van heel wat bescheidener draagwijdte blijkt te zijn dan men meende eraan te moeten toekennen. Men is geneigd zich af te vragen of het wel zo nodig is om een wettelijke voorziening te treffen die over enkele jaren bij het volledig in werking treden van de tweede etappe van het E.E.G.-verdrag toch vanzelf aan de orde zou zijn gekomen. Het is moeilijk te geloven dat periculum in mora tot een noodzakelijke regeling op dit ogenblik aanleiding heeft gegeven, er wordt trouwens met geen woord over geremd. Maar wat dan wel? B.

SOCIALE TANDHEELKUNDE

NA DE SCHOOLTANDVERZORGING

In het februarinummer van het Tijdschrift voor Sociale Geneeskunde heeft de schoolarts H. JONKER te Almelo verslag gedaan van zijn bevindingen omtrent de gebitstoestand van de leerlingen van vervolgscholen, die twee jaar zonder andere aansporing dan die van de ouders hun gebit hebben moeten onderhouden. Vrijwel allen vielen in de leeftijdsgroep van 14 en 15 jaar. In het onderzoek waren ook leerlingen begrepen, af-

komstig uit omliggende gemeenten waar geen schooltandverzorgingsdienst werkzaam is.

Bij het onderzoek werd genoteerd het aantal caviteiten in het blijvend gebit, „voor zover zichtbaar zonder ander instrumentarium dan een tongspatel”. Dit betekent - aldus de schrijver - dat een tandarts met zijn spiegel en sonde tot hogere aantallen zou kunnen komen. (Vermoedelijk wel. Ref.).

Aangezien deze vorm van onderzoek naar tandheelkundige maatstaf geen bruikbare gegevens kan opleveren gaan wij aan de uitkomsten voorbij. De auteur heeft echter de leerlingen tevens ondervraagd naar hun gewoonten inzake eigen gebitsverzorging. Het betrof hier kinderen, die enerzijds aan de schooltandverzorging hadden deelgenomen, voor het overige afkomstig waren uit gemeenten waar dit door het ontbreken van een dusdanige dienst niet het geval was.

Aldus werden 1065 leerlingen ondervraagd, waarbij bleek dat van de 641 vroegere deelnemers aan de s.t.v. 78% tweemaal de tandarts bezocht, 7% slechts eenmaal en 15% niet meer ging. Van dit laatste aantal beweerde 28% dat zij dagelijks de tanden tweemaal daags poetsten, terwijl 42% verklaarden zulks eenmaal te doen. De overblijvende 30% gaf toe zich weinig of nooit hieraan te bezondigen. Ook van degenen, die te Almelo afzijdig stonden van de s.t.v. had een overeenkomstig aantal (14%) het periodiek bezoek aan de tandarts opgegeven, al poetsten zij hun tanden vaker.

De splitsing van het materiaal in drie groepen van onderwijsinstellingen leverde de schr. interessant materiaal op. Zo bleek dat de nijverheidsleerlingen uit Almelo het tandartsbezoek aanmerkelijk slechter volhielden dan de overige groepen.

Somber acht de schr. het beeld bij de dorpsbevolking (zonder s.t.v.): 54% van deze kinderen bezocht nooit een tandarts; 13% beweerde tweemaal daags de tanden te reinigen. Van de 177 buitenleerlingen van de lagere technische school poetsten 140 nooit de tanden; 3 beweerden dit 2 maal daags te doen. De vervuilingstoestand van deze jeugdige monden, zegt de schrijver, was dan ook onbeschrijfelijk. Zes van de 7 toekomstige bakkers poetsten nooit hun tanden, 5 gingen ook niet naar de tandarts.

De auteur ziet op grond van zijn onderzoek in de schooltandverzorging een krachtig middel tot volksopvoeding; daarnaast aanvaardt hij deze als een vorm van kindbescherming overal waar en zolang het ouderlijk verantwoordelijkheidsbesef dusdanig tekort schiet.

B.

NED. VERENIGING VOOR SOCIALE TANDHEELKUNDE 1961

Aan het door de directeur-schooltandverzorging aan de jaarlijkse ledenvergadering op 10 maart j.l. uitgebrachte verslag over 1961 is het volgende ontleend.

De directeur constateert dat de publieke belangstelling voor de strijd tegen het tandbederf nog steeds een stijgende lijn vertoont, resulterende o.m. in de oprichting van zes nieuwe s.t.v.diensten en waardoor het totaal in het verslagjaar is gestegen tot 104. Daarnaast zijn er nog een aantal diensten in oprichting; bovendien zijn er 10 (groepen van) gemeenten alwaar actieve belangstelling in die richting gaat.

Ten aanzien van de kleutertandzorg wordt vermeld dat in elf gemeenten proefnemingen op bescheiden schaal zijn aangevangen ten einde praktische ervaring op te doen. De te Wassenaar bestaande organisatie is genoodzaakt geweest haar werkzaamheden te beëindigen.

Te Zeist en Katwijk is met een „voorverzorging” begonnen met het doel op de kleuterscholen de reeds bij kleuters aanwezige blijvende elementen te onderzoeken en zo nodig te behandelen. Verwacht wordt dat hiermede ernstige caries vóór de opname in het lagere-schoolverband kan worden gestuit.

In 16 diensten werd aansluiting tot stand gebracht van de „nazorg” bij de s.t.v.; bij veel andere wordt dit overwogen.

Aan de educatieve taak van de s.t.v. zowel ten aanzien van de ouders als van de kinderen werd in vrijwel alle diensten de nodige aandacht besteed.

Het verwijzen van kinderen uit een klassieke dienst naar de eigen tandarts werd – waar nodig – tot aanvaardbare proporties teruggebracht.

In veel diensten werd de outillage verbeterd, tot uiting komend in de uitbreiding van het dental-carpark hetwelk in het verslagjaar was aangegroeid van 63 tot 70 wagens. Hierin zijn in totaal 91 installaties aanwezig. In dit aantal wagens zijn één aanhanger en twee caravans begrepen.

De tendens ook bij de schooltandverzorging om gebruik te maken van sneldraaiende boormachines zette zich in het verslagjaar voort; bij 64 diensten zijn zij aan de installatie toegevoegd. Bij sommige diensten, die met een verplaatsbare uitrusting werken, laat de toestand waarin zij verkeren, te wensen. In het verslag wordt in dit verband gesteld dat ook de schooltandarts aanspraak kan laten gelden op het gebruik van een modern instrumentarium.

De reorganisatie van de controle heeft aan redelijke verwachtingen beantwoord; de tandheelkundige adviseurs, tevens controlerend tandarts, hebben zich in de voor hen nieuwe taak moeten inwerken.

Steeds meer diensten gaan ertoe over een der tandartsen met de dagelijkse leiding te belasten; momenteel hebben 24 diensten een dirigerend tandarts aangesteld.

Het aantal diensten dat genoodzaakt was een of meer klassen van de volledige gebitsverzorging uit te sluiten handhaafde zich op 16.

In enkele plaatsen waar kinderen niet aan de s.t.v. deelnemen, werd een onderzoek ingesteld naar de gebitsverzorging. De uitkomst toonde aan dat het overgrote deel dezer kinderen de eigen tandarts bezoekt.

Aan het statistische gedeelte van het verslag wordt hier nog het volgende ontleend. De totale exploitatiekosten bij de diensten, werkende volgens het „klassieke” systeem, beliepen in het schooljaar 1960/’61 ruim 7 miljoen gulden, waarvoor 608.000 schoolkinderen in de verzorging waren betrokken. De gemiddelde kosten per deelnemend kind worden voor 1961/’62 begroot op *f* 12,28 bij een geschat aantal vullingen van ruim 1 miljoen. Het vullingsgetal is toegenomen van 1,70 tot 1,77.

In indexcijfers uitgedrukt, waarbij 1956/’57 = 100, zijn de exploitatiekosten gestegen tot 175, het aantal deelnemende kinderen tot 110 en de gemiddelde kosten per kind tot 169. De index voor het totaal gelegde aantal vullingen is daarbij tot 140 opgelopen, die van het vullingsgetal tot 131.

Het aantal deelnemende kinderen van de lagere schoolbevolking met een totaal van $\pm$ 1.470.000 leerlingen bedraagt 752.000 of wel $\pm$ 51%. De diensten volgens het klassieke systeem nemen daarvan 624.000 voor hun rekening. Het aantal aan verwijzingsdiensten deelnemende kinderen beloopt 94.750.

Tot slot zij nog vermeld dat het aantal medewerkende tandartsen $\pm$ 600 bedraagt; van deze hebben 60 of wel 10% bij de schooltandverzorging een volledige werkkring.